

Ríkisfelagsskapurin - tað eri eg

Hann er føddur á Bornholm, doyptur í Nólsoy og er uppvaksin á Bogø. Nú lesur hann søgu og fornfrøði við universiteti í Keypmannahavn. Í tí sambandinum var hann í Føroyum eitt hálvt ár og las á Fróðskaparsetrinum.

Sveinur Poulsen,

Hann er hálvur føroyingur. Hevur føroyska mammu og danskan pápa.

Hann er føddur á Bornholm og doyptur í Nólsoy. Og hann hevur búið ein part av sínum lívi á eini oyggj sum eitur Bogø.

Hann var onkuntíð í Føroyum sum barn, men lærði ongantíð rættiliga at tosa føroyskt. Kanska eisini tí, at málið sum varð tosað heima hjá teimum var danskt.

Fyri nøkrum árum síðani fór hann á universitetið í Keypmannahavn at lesa søgu og fornfrøði.

Um norrøna samstarvið, Nordlax, fekk hann møguleika at koma til Føroya at lesa í eitt tíðarskeið, og hann tók kjansin.

Síðani hevur hann gingið á Fróðskaparsetrinum í eitt hálvt ár. Fingið undirvísing í norðurlenskum, búskapi og stjórnmálafrøði.

Próvtøkan var liðug í januar mánaði og stutt eftir tók hann leiðina niðuraftur til Keypmannahavnar, har hann skuldi byrja aftur í skúlanum 1. februar.

Men tað var ein ávisur munur á manninum nú hann fór avstað aftur, og tá ið hann kom til Føroya.

Tá hann kom í september segði hann næstan ikki eitt orð á føroyskum, men nú hann fór avstað aftur, tosaði hann flótandi føroyskt.

Hevði kanska eitt sindur lætt við at skifta yvir til tað danska tá á stóð, men tað er

skilligt. Tað er altíð lættari at geva sína innastu meining til kennar á sínum egna móðurmáli.

Tað halda vit eisini sjálvi - vit innfóddu føroyingar.

Men hann tosaði flótandi føroyskt og tað er væl klár- að eftir bert hálvum ári.

Men hví kom hann til Føroya?

Og fekk hann tað burtur úr hann ætlaði?

Hesar spurningar og fleiri aðrar settu vit honum, tá hann hugdi inn á gólvið á Sosialinum.

Føroyska familjan

Hesin ungi maðurin vit tosa um eitur Jakob Seerup og er 22 ára gamal.

Navnið ljóðar ikki so føroyskt. Men hann er hálvur føroyingur hóast tað. Mamman er ættað úr Nólsoy.

Hann fekk sum nevnt møguleika at koma til Føroya umvegis skipan hjá Norðurlandaráðnum.

Men tað var ikki bara lesnaðurin sum dróg.

Av tí at hann valdi at búgva hjá skyldfólkum sínum, fekk hann samstundis høvi til at læra skyldfólk síni her heima betur at kenna.

Haraftrat kom so tann møguleikin, at hann kundi læra seg føroyskt, og tað hevur hann sum sagt eisini gjørt.

Eitt triðja mál við ferðini var, at hann her kundi savna inn tilfar til eina uppgávu, sum hann ger um monopol-handilstíðina. Ein uppgáva

hann ger í Danmark.

Áhuga fyrri søgu

Jakob fór at lesa søgu, tí tað altíð hevur havt hansara áhuga.

- Tað er nakað sum er uppi í tíðini. Tað eru so nógvur broytingar í tíðini, og eg haldi at fólk vilja halda fast í onkrum.

- Tað er einki skeivt í teimum broytingum sum eru, men tað er gott at vita, hvaðani ein kemur. Og so er tað spennandi.

Í Danmark gera tey søvn um alt millum himmal og jorð, og Jakob heldur, at tað sum er nevnt omanfyri, er ein av orsökunum til tað.

- Soleiðis er tað nokk eisini í Føroyum.

- Eg havi einaferð skrivað eina uppgávu niðri um múrin í Kirkjubø og søguna. Um hvønn týðning hon hevur fyri forstålsu av Føroyum og føroyingum.

- Tað hevur alla tíðina verið hildið, at føroyingar nír vóru kroystir at bygja kirkjuna av katolsku kirkjunum.

- Seinni fann ein fornfrøðingur fram til, at kirkjan hevði staðið har og virkað í langa tíð. Teir vóru ikki kroystir, hóast tað.

Jakob Seerup heldur, at uppfatanin um, at føroyingar vóru kroystir, er skeiv.

- Føroyingar hava verið aktivur partur í samstarvinum við onnur lond. Bæði Noreg, Danmark og England.

Hann heldur samstundis, at vit kunnu brúka søguna.

Tað var eitt sindur torført at skilja tað, sum varð sagt í skúlanum, tí tað eru so nógv nýggj føroysk orð sum eg ikki skilti tá eg kom, sigur Jakob. Tá hann fór úr aftur Føroyum, tosaði hann málið flótandi (Mynd: Jens Kr. Vang)

Bæði sagnirnar um Biskup Mús og Mannafeldsdalinn og tað nýggju søguna. Tey siga nakað um søguna í dag.

- Eg haldi at føroyingar onkuntíð eru eitt sindur »hysteriskir« við hvørt.

- Huga vit eitt nú um málið, so siggja vit hvussu nógv kemur út á føroyskum, so vita vit, at tað føroyska málið er forfellað. Hygg eftir Danmark ístaðin. Har er ávirkanin uttanifrá ógvuliga stór, men málið hvørur ikki av tí.

Gott samanhold í familjuni

Jakob sigur, at hugurin at koma til Føroya er ikki nýggjur.

- Eg havi altíð ætlað mær at koma til Føroya. Eg havi ikki verið her so nógv frammanundan. Eg varð sum sagt doyptur í Nólsoy, men tað minnst eg av góðum grundum ikki. Annars havi eg verið her nakrar fáar ferðir.

- Tað at siggja Føroyar um vetrartíð. At tað ikki bara er eitt »summarferiuland«. Eisini vildi eg læra familjuna at kenna. Eg havi so nógv familju í Føroyum, serliga í Havn.

- Og tað hevur verið ógvuliga gott. Mær dámar so væl at tosa við fólk. Man tosar so nógv meir í Føroyum enn í Danmark, og tað haldi eg er gott.

Jakob sigur, at tað er gott at fáa prógv, at føroyingar eru eins alt árið. Teir eru ikki bara blíðir um summarið.

- Eg veit at eg altíð eri vælkominn í Føroyum, eins og skyldfólk míni vita, at tey altíð eru vælkominn at vitja meg og mína familju í Danmark. Tað dámar mær væl at vita.

- Tað er gott at fáa prógv, at føroyingar eru eins alt árið. Teir eru ikki bara blíðir um summarið.

- Eg veit at eg altíð eri vælkominn í Føroyum, eins og skyldfólk míni vita, at tey altíð eru vælkominn at vitja meg og mína familju í Danmark. Tað dámar mær væl at vita.

- Tað er gott at fáa prógv, at føroyingar eru eins alt árið. Teir eru ikki bara blíðir um summarið.

- Tað er gott at fáa prógv, at føroyingar eru eins alt árið. Teir eru ikki bara blíðir um summarið.

fyrstu tíðina. Men tað var ikki tí hann var óynsktur.

Tað var hinvegin tann nógv umtalaða bankakanningin, sum gjørdi tað.

- Tá eg kom til Føroya tosaðu tey nógv um gegnið ella ógegnið, og nógv varð tosað um loysing, tá eg kom.

- Hetta skilti eg als ikki, og tað geri eg partvist ikki enn. Nú havi eg bara eitt øðrvísi forhold til hví føroyingar hugsa so.

- Eg haldi framvegis ikki at tað er nøkur orsök til at verða so órógvður av at verða kroystir uttanifrá.

Jakob Seerup heldur nevnliga, at eftir hansara fatan er samarbeiðið betri enn loysing.

- Nú havi eg ein danskan pápa og eina føroyska mammu, og tað ger, at ríkisfelagsskapurin situr inni í hjartanum. Eg eri ríkisfelagsskapurin á ein ella annan lógnan hátt.

- Tað ger jú, at eg ikki kann hugsa á annan hátt. Tað er næstan sum at avnokta seg sjálvan.

Dugdi onki føroyskt

Tá Jakob kom til Føroya, tosaði hann als einki føroyskt. Hann hevði høyrð tað alt lívið, men tosaði tað ikki.

- Vit tosaðu bara danskt heima hjá okkum. Mamma tosaði bara føroyskt, tá vit høvdu vitjan úr Føroyum, men tað var so sjáldan.

- Mær dámar væl mál og tað sum eg haldi er stuttligast, er at læra at føra eina samrøðu við fólk.

- Eg havi ikki lagt so stóran dent á tann grammatiska partin, og tað høyrir nokk so týðiliga.

Hvussu var tað so at byrja í skúlanum?

- Tað var torført at skilja nakað, sigur Jakob og flennir eitt sindur.

- Tað er stórum munur á orðunum sum brúkt verða í Føroyum, og teimum sum

føroyingar í Danmark brúka.

- Tað koma so nógv nýggj orð inn í málið sum gera at málið verður torførtari at skilja.

Hann nevnr sum dømi eina lærugrein sum stjórnmálafrøði.

Har eru so nógv nýggj orð sum ikki líkjast teimum europeisku, og av tí sama verða torført at skilja.

- Tá tú kanst siga økonomi á danskum og russiskum, hví kanst tú ikki siga tað á føroyskum eisini, spyr hann.

- Tað einasta man ger, er at tann eldra generatiónin ikki skilir hvat tey ungu siga.

Men av tí at flokkurin hevur verið so lítil, so hevur ongantíð verið nakar trupulleiki, tí hann hevur bara spurt, tá á hevur staðið.

Hetta hevur samstundis givið honum møguleika at koma í samband við onnur lesandi.

Annars sigur Jakob, at hann hevur ikki havt tað stóra sambandi við floksfelagar sínar, ella samlesandi sínar eitur tað helst, tá tað er á slíkum stöði.

- Eg havi verið so nógv saman við familjuni hjá mær, havi vitja tey nógv.

Góður lærustovnur

Jakob Seerup heldur ikki, at tað er so stórum munur á útbúgvingarstovnunum báðum, Fróðskaparsetrinum og Universitetinum í Keypmannahavn.

- Tú fært góðar lærarar og tú fært ringar lærarar alla staðni. Men tað sum eg haldi er spennandi er, at útgangsstøðið er tað føroyska. Samfelagið er so lítið, at øll vita hvat tað er man tosar um.

- Nevnr tú eina bók hjá einum rithøvunda, so kenna øll hana. Hava tey ikki lisið hana, so vita tey í hvussu er, hvat hon snýr seg um.

- Nú havi eg tvey heim. Óansæð um tit fáa loysing, so verður hetta mitt annað heim, sigur Jakob Seerup (Mynd: Jens Kr. Vang)